

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Επιμορφωτικό – υποστηρικτικό υλικό
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ –
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ & ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Βασικές δεξιότητες για τους πολίτες του 21ου αιώνα

Μιχαήλ Φιλιόγλου

Δεξιότητες 21ου αιώνα (4cs)

2. Βαθμίδα/-ες: Νηπιαγωγείο – Δημοτικό

Περιεχόμενα

1ο Παράδειγμα:.....	4
2ο Παράδειγμα:.....	7
Πίνακας με ενδεικτικές παραπομπές στο ΠΣ.....	9
Ενδεικτικά παραδείγματα δοκιμασμένων προγραμμάτων	9
Παράρτημα με περιγραφή ενδεικτικών δράσεων (π.χ. συνεργασία με Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης)	10

1ο Παράδειγμα:

Θεματικός Κύκλος: Δημιουργώ και Καινοτομώ.

Τίτλος Εργαστηρίου: Γνωριμία με το επάγγελμα του μουσικού

Εναλλακτικός Τίτλος: Καλλιέργεια της Μουσικής Ευφυΐας

Τάξη: Νηπιαγωγείο

Διάρκεια: 3 σχολικές ώρες

Μεθοδολογία: Ανεστραμμένη Εκπαίδευση

Βασισμένο στο μάθημα μουσικής που είναι αναρτημένο στο blog

<https://vivifoti.blogspot.com/search/label/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%84%CF%85%CE%B1%CE%BA%CF%8C%20%CE%BC%CE%AC%CE%B8%CE%B7%CE%BC%CE%B1%20%CE%B5%CE%BE%20%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B5%CF%89%CF%82>

Το άρθρο το οποίο βασίζεται το παραπάνω ψηφιακό μάθημα μουσικής:

Foti, P., (2020) The cultivation of Musical Intelligence and its contribution to Child's Development- A Digital Music lesson in kindergarten with parent's input. *European Journal of Education* 6 (12):12, <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3686320>

Δεξιότητες που απευθύνεται:

Κριτική σκέψη

Συνεργασία

Επικοινωνία

Ψηφιακός Γραμματισμός

Στάδιο	Δραστηριότητα	Συσχέτιση με τον πίνακα των 187 Παγκόσμιων Στοιχείων
A στο σπίτι	Οι μαθητές εγγράφονται με την βοήθεια των γονιών τους στο αντίστοιχο μάθημα της πλατφόρμας Moodle	
B στο σπίτι	Οι μαθητές μαθαίνουν το: Αλφαβητάρι της ΜΟΥΣΙΚΗΣ. Μαθαίνουν τους ορισμούς από τα βασικά στοιχεία της ΜΟΥΣΙΚΗΣ, με αλφαβητική σειρά (https://drive.google.com/file/d/16iKFu7PsN7sMNww6i6i5uNlnZjqMEQfg/view?usp=sharing)	
στο σπίτι	Διερεύνηση στάσεων. Συμπλήρωση ερωτηματολογίου: ΣΑΣ ΑΡΕΣΕΙ Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ;	
Δ στο σχολείο	Δραστηριότητα με το Βιολί. Οι μαθητές κατεβάζουν στον Η/Υ της τάξης τον εννοιολογικό χάρτη από τον σύνδεσμο; Πάνω σε αυτόν, να συμπληρώνουν τα ρήματα (λέξεις - κλειδιά) και να υποβάλουν το χάρτη ολοκληρωμένο. (Απαιτείται να έχετε εγκατεστημένη την εφαρμογή xmind). https://drive.google.com/file/d/1mwp9Qc95Si1qIUImrUGcVlaUvr4-f4En/view?usp=sharing	
Ε στο σχολείο	Κάθε μαθητής απαντά στο ερώτημα: Ποια άγρια ζώα μοιάζουν με πνευστά?. Ο δάσκαλος δείχνει στον μαθητή της εικόνα του οργάνου και σχολιάζει την απάντησή του.	

Στ' στο σχολείο	<p>Οι μαθητές ακούν τον ήχο από κάθε όργανο που ασχολήθηκαν αλλά και από άλλα όργανα και δηλώνουν ποιο από αυτά τα όργανα θα ήθελαν να μάθουν</p> <p>http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7997 και</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=vJcGIQraek</p>	
-----------------	---	---

2ο Παράδειγμα:

Θεματικός Κύκλος: Δημιουργώ και Καινοτομώ.

Τίτλος Εργαστηρίου: Μια σχολική αυλή που εκπαιδεύει τους μαθητές στην επιχειρηματικότητα

Τάξη: Ε΄ & Στ΄ τάξη Δημοτικού

Διάρκεια: 1 σχολική ώρα

Μεθοδολογία: Ανεστραμμένη Εκπαίδευση/ Διερευνητική Μάθηση

Δεξιότητες που απευθύνεται:

*Εμπνευσμένο από την δραστηριότητα «Ο σπόρος θέλει μεράκι και αγάπη να βλαστήσει», των μαθητών του Δημοτικού σχολείου Ολύμπου (<http://kipos.wikidot.com/start>).

Στάδιο	Δραστηριότητα	Συσχέτιση με τον πίνακα των 187 Παγκόσμιων Στοιχείων
--------	---------------	--

<p>1^ο στάδιο Σπίτι</p>	<p>Οι μαθητές οργανώνουν μια έρευνα, ρωτώντας τους γονείς/ συγγενείς τους για τα είδη των κηπευτικών που καλλιεργούνται στην πόλη/χωριό τους. Οι πληροφορίες που ζητούνται αφορούν παραδοσιακούς σπόρους.</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΤΕΧΝ. ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Ti IS-2 </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ από ΓΟΝΕΙΣ Ps[^] KF-1 </div> </div>
<p>2^ο στάδιο Σπίτι</p>	<p>Τα αποτελέσματα τη έρευνας καταγράφονται από τους μαθητές σε κοινόχρηστο έγγραφο. Ο δάσκαλος αναλαμβάνει να ομογενοποιήσει τα αποτελέσματα.</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΟΡΙΣΜΟΙ D U-1 </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΑΠΟ ΟΜΙΛΗΤΗΣ ΕΜΨΥΧΟΤΗΣ Lf U-5 </div> </div>
<p>3^ο στάδιο σχολείο</p>	<p>Οι μαθητές βλέπουν τα αποτελέσματα της έρευνας και αποφασίζουν ποια από τα κηπευτικά θα καλλιεργήσουν. Ο δάσκαλος αναλαμβάνει να καταγράψει την απόφαση</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΤΑΞΗ Fp St-1 </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΜΕ ΝΟΗΜΑ Mn IS-9 </div> </div>
<p>4^ο στάδιο σχολείο</p>	<p>Οι μαθητές στην τάξη, πραγματοποιούν διαδικτυακή έρευνα για να βρουν τους προμηθευτές σπόρων και άλλων εργαλείων. Ο δάσκαλος αναλαμβάνει να καταγράψει τα αποτελέσματα και να δημιουργήσει κατάλογο με τα απαραίτητα εφόδια.</p>	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-around;"> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ για ΕΝΕΡΓΗ ΜΑΘΗΣΗ Da LS-2 </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΤΑΛ. ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Ct IT-2 </div> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΕ ΠΟΣ Ih C-4 </div> </div>
<p>5^ο στάδιο σχολείο</p>	<p>Οι μαθητές αναλαμβάνουν να διαμοιράσουν τις εργασίες (φύτευση, σκάλισμα, πότισμα, συγκομιδή εμπορία). Ο δάσκαλος αναλαμβάνει να καταγράψει τα αποτελέσματα και να τα βοηθήσει έναν μαθητή να τα ανεβάσει στον ιστότοπο του project.</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΠΡΟΣΘΗΣΕ την ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ Cb GS-6 </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΝΙΑ Lc PD-3 </div> </div>

Πίνακας με ενδεικτικές παραπομπές στο ΠΣ

ΤΑΞΗ	ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
Νηπιαγωγείο	ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Πλαίσιο και βασικές αρχές της περιγραφικής αξιολόγησης στο Νηπιαγωγείο
Ε΄ & Στ Δημοτικού	ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες): Αναζήτηση, συλλογή, επιλογή πληροφοριών. Ενδεικτικές Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης: Κριτική επεξεργασία, παρουσίαση. Οργάνωση, Διάκριση, Επεξεργασία, Αλληλεπίδραση

Ενδεικτικά παραδείγματα δοκιμασμένων προγραμμάτων

Φορέας Υλοποίησης	Όνομα Προγράμματος
ΚΠΕ Κορθίου	"Το μονοπάτι του νερού"
ΚΠΕ Κορθίου	"Τα Μανιτάρια της Άνδρου"
Γραφείο Περιβαλλοντική Εκπαίδευσης Δ/ΝΣΗΣ Π.Ε. Γ΄ ΑΘΗΝΑΣ	ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ "Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΩΜΑΤΩΝ"
Αγγελική Τρικαλίτη, σχολική σύμβουλος ΠΕ4 Ρέα Παλαιοπούλου – Σταθοπούλου, Υπεύθ. Π.Ε Δ΄ Δ/νση Δ.Ε Αθήνας	Αειφόρο Ελληνικό Σχολείο: όλοι νοιαζόμαστε, όλοι συμμετέχουμε. Η αυλή, ο κήπος

Παράρτημα με περιγραφή ενδεικτικών δράσεων (π.χ. συνεργασία με Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης)

ΤΙΤΛΟΣ	Δεξιότητες μάθησης του 21ου αιώνα στη θεματική ενότητα «Δημιουργώ και Καινοτομώ» του Δημοτικού και του Γυμνασίου
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ
<p>"Το Μονοπάτι του Νερού" του ΚΠΕ Κορθίου</p>	<p>ΕΝΑΡΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άφιξη των μαθητών στο Κ.Π.Ε. Κορθίου. • Καλωσόρισμα των μαθητών, Ευαισθητοποίηση - Σύντομη παρουσίαση του προγράμματος των μανιταριών και των ενεργειών που πρέπει να γίνουν στο πεδίο. • Κανόνες Ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται, Επεξήγηση εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθεί. • Σύντομη ξενάγηση στους ιστορικούς χώρους του κτιριακού συγκροτήματος της Αγίας Τριάδας όπου στεγάζεται το Κ.Π.Ε. • Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες και εφοδιασμός απαραίτητου εξοπλισμού. (Ενδυματολογικός και τεχνικός εξοπλισμός). • Διανομή Σάντουιτς.
	<p>ΕΠΙΒΙΒΑΣΗ ΣΤΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ</p>
	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Πεζοπορώντας διανύεται το μονοπάτι από την πηγή των Αηδονιών ως τον Όρμο Κορθίου. ◆ Στην πηγή και σε άλλα επιλεγμένα σημεία γίνεται δειγματοληψία του νερού του ποταμού. ◆ Επιπλέον γίνονται μετρήσεις θερμοκρασίας, ταχύτητας νερού, ανέμου, φωτογραφίες, καταγραφή φυσικών ήχων και συλλογή ειδών. Συμπλήρωση με βάση τις καταγραφές και παρατηρήσεις των φύλλων εργασίας. ◆ Καταγραφή του τοπίου και συλλογή χώματος για την ανάλυσή του στο εργαστήριο. ◆ Παιδαγωγικά παιχνίδια στο πεδίο
	<p>ΕΠΙΒΙΒΑΣΗ ΣΤΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ Κ.Π.Ε. ΚΟΡΘΙΟΥ</p>
	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές αναλύουν στο εργαστήριο τα είδη που συλλέξανε και τα ταξινομούν. • Οι ομάδες ελέγχουν τα φύλλα εργασίας τους και αρχειοθετούν τα τελικά συμπεράσματά τους και τις εντυπώσεις τους. • Η κάθε ομάδα παρουσιάζει την εργασία της και γίνονται συζητήσεις. • Οι μαθητές συμπληρώνουν έντυπα αξιολόγησης του προγράμματος.
<p>ΛΗΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ</p>	

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020»
που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

This work is licensed under Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο